

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра інформаційних комунікацій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВО

для студентів

спеціальностей	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
спеціалізації	035 Філологія
рівня вищої освіти	035.01 Українська мова та література
освітньої програми	другого (магістерського)
	035/029.00.01 Біографістика і текстологія

КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРИНЧЕНКА
Код ЄДРПОУ 45307965
Програма № 3146/25
Начальник відділу моніторингу якості освіти
Григорук
(підпис) (прізвище, ініціал)
«30» 01 20 25 р.

Київ – 2025

ЗМІСТ

1. Опис предмета навчальної дисципліни.....	4
2. Мета та завдання навчальної дисципліни.....	4
3. Результати навчання за дисципліною.....	6
4. Структура навчальної дисципліни.....	7
5. Програма навчальної дисципліни	
<i>Змістовий модуль I</i>	8
<i>Змістовий модуль II</i>	9
<i>Змістовий модуль III</i>	10
<i>Змістовий модуль IV</i>	11
6. Контроль навчальних досягнень	14
6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.....	14
6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання.....	11
6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.....	13
6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.....	17
6.5. Орієнтовний перелік питань до екзамену.....	17
6.6. Шкала відповідності оцінок.....	18
7. Навчально-методична карта дисципліни	19
«Джерелознавство».....	
8. Рекомендована література	21
Інформаційні ресурси.....	

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання (денна)			
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів/годин	4 / 120			
Курс	1			
Семестр	2			
Кількість змістових модулів з розподілом:	1	1	1	1
Обсяг кредитів	1	1	1	1
Обсяг годин, в тому числі:	25	25	20	20
Аудиторні	8	8	8	8
Модульний контроль	2	2	2	2
Семестровий контроль	30			
Самостійна робота	15	15	10	10
Форма семестрового контролю	Екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – поглиблене вивчення магістрантами теорії і практики джерелознавчих досліджень, сучасних підходів до класифікації історичних джерел, опанування методиками пошуку, виявлення, аналітичної і синтетичної критики джерел, оволодіння методикою джерелознавчої евристики, використання джерелознавчих методів у процесі навчання та проведення магістерського дослідження.

Дисципліна спрямована на формування *інтегральної компетентності*, що полягає у здатності розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі біографістики і текстології під час професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень, здійснення інновацій, залучення знань з інформаційної, бібліотечної, архівної справи, лінгвістики, літературознавства і характеризується невизначеністю умов і вимог.

Дисципліна спрямована на поглиблення *загальних компетентностей*, зокрема ЗК-2: Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК-3: вміти

виявляти, ставити та вирішувати проблеми; ЗК-5: Здатність оцінювати та забезпечувати якість проведення досліджень, бути критичним і самокритичним.

Дисципліна спрямована на формування таких *фахових компетентностей спеціальності* освітньо-професійної програми підготовки магістрів:

- ФК-1 Здатність використовувати автоматизовані технології для вирішення практичних, науково-дослідних і прогностичних завдань у професійній діяльності;

- ФК-2 Здатність застосовувати технології та процедури аналітико-синтетичного опрацювання наукової інформації;

- ФК-4 Здатність застосовувати комп'ютерні технології з метою вдосконалення професійної діяльності, розуміти принципи проектування та функціонування автоматизованих БД, семантичного вебу, веб-сервісів та соціальних медіа;

- ФК-5 Здатність використовувати у фаховій діяльності поглиблені знання з біографістики, текстології, стратегій, моделей, стандартів та методів розвитку й адміністрування бібліотечних та архівних систем;

- ФК-8 Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення біографістики і текстології;

- ФК-10 Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі досліджень;

- ФК-11 Здатність інтерпретувати інформаційні та філологічні явища і процеси та формувати професійну світоглядну позицію.

3. Результати навчання за дисципліною

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі *програмні результати* освітньо-професійної програми підготовки магістрів за ОНП «Біографістика і текстологія»:

- РН-2 Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації та досягнення запланованого прагматичного результату, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; використовувати прикладні соціокомунікативні технології для ефективного спілкування на професійному, науковому і соціальному рівнях на засадах толерантності, діалогу і співробітництва; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.
- РН-4 Володіти культурою мислення, вміти узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію, зокрема наукову в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.
- РН-5 Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в предметній області.
- РН-6 Застосовувати технології створення та підтримки функціонування електронних бібліотек та архівів, вивчення та задоволення інформаційних потреб користувачів.

- РН-9 Характеризувати, оцінювати і порівнювати теоретичні засади, історичні надбання і новітні досягнення біографістики і текстології.
- РН-10 Збирати, систематизувати, інтерпретувати і науково аналізувати біографічний, мовний, мовленнєвий і літературний матеріал з урахуванням доцільних методологічних принципів, підходів і методів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.
- РН-12 Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з біографістики і текстології для розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.
- РН-13 Планувати, організовувати, здійснювати дослідження та/або інноваційні розробки, презентувати їх результати науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.
- РН-14 Дотримуватися правил академічної доброчесності.
- РН-15 Застосувати законодавчі та нормативні документи, що регулюють функціонування інформаційної сфери.
- РН-16 Застосовувати прикладне програмне забезпечення для вирішення наукових завдань на основі поєднання інтелектуальних здібностей людини з функціональними можливостями інформаційних систем.
- РН-17 Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.
- РН-20 Створювати різні форми біографічного нарративу на основі критичного аналізу документів, пошуку, відновлення і аналізу фактів, реконструкції історичних сюжетів і мікросюжетів, реконструкції мовної особистості.
- РН-21 Здійснювати текстологічні дослідження на основі критики тексту, аналізу документів, інтерпретації фактів видавничої історії.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
			Аудиторна					
			Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Модульні	
Змістовий модуль 1.								
Джерелознавство як спеціальна галузь історичної науки								
1.1	Джерелознавство в системі спеціальних історичних дисциплін	2	2					
1.2	Методологія та методика джерелознавства	7	2					5
1.3	Методологічний семінар-практикум	7		2				5
1.4	Центри джерелознавчих досліджень в Україні та світі	7		2				5
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за модулем 1	25	4	4			2	15
Змістовий модуль 2.								
Типологія джерел історичного та біографічного дослідження								
2.1	Загальна типологія джерел історичних досліджень. Джерела особового походження	2	2					
2.2	Лекція-дискусія. «Мемуари як історичне та біографічне джерело»	7	2					5
2.3	Усна історія як джерело та метод біографічних досліджень.	7		2				5
2.4	Семінар-практикум «Кіно-, фоно-, фотодокументи як джерела сучасних історичних та біографічних досліджень»	7		2				5
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за модулем 2	25	4	4			2	15
Змістовий модуль 3.								
Джерелознавча критика								
3.1	Аналітична та синтетична критика джерел	2	2					
3.2	Систематизація джерельної інформації: методика, практика, використання новітніх електронних технологій	2		2				
3.3	Робота з методикою збора свідчень Українського інституту національної пам'яті	7			2			5
3.4	Джерелознавчий контекст-аналіз комплексних електронних біографічних ресурсів історичного характеру	7			2			5
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за модулем 3	20	2	2		4	2	10

<p style="text-align: center;">Змістовий модуль 4. Новітні джерела та ресурси біографічних досліджень</p>								
4.1	Сучасні тенденції біографічних досліджень та новітня джерельна база в умовах війни	2	2					
4.2	Український інститут національної пам'яті: діяльність, проєкти. Проєкт «Діалоги про війну».	2		2				
4.3	Ресурси ютуб, facebook та інших соціальних (професійних) мереж як новий тип історичного джерела	7				2		5
4.4	Джерелознавчий контекст-аналіз сучасних електронних біографічних ресурсів	7				2		5
	Модульна контрольна робота	2					2	
	Разом за модулем 4	20	2	2		4	2	10
	Іспит	30						
	Разом за навчальним планом	120	12	12		8	8	50

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Джерелознавство як спеціальна галузь історичної науки

Тема 1. Джерелознавство в системі спеціальних історичних дисциплін (2 год.)

Джерелознавство як наука про історичні джерела, теорію і практику їх використання в історичних дослідженнях.

Теоретичні і практичні завдання джерелознавства. Теоретичні завдання джерелознавства: розробка загальної теорії джерелознавства; вироблення принципів та методів наукового дослідження історичних джерел і використання джерельної інформації. Практичні завдання джерелознавства: вдосконалення наукових методичних прийомів і засобів вивчення та використання історичних джерел; аналітичне вивчення джерел; забезпечення історичних досліджень вірогідними джерелами і фактичними знаннями; формування на базі джерел сукупності наукових фактів.

Структура джерелознавства. Внутрішня структура джерелознавства як системи знань про історичні джерела та їх наукове використання. Теорія джерелознавства, методологія і методика джерелознавства, джерелознавча практика. Аналітико-інформаційне джерелознавство як спеціальне вивчення окремих джерел та їх груп. Функціональна структура джерелознавства.

Зв'язок джерелознавства з підсистемами історичної науки та суміжними галузями. Зв'язок джерелознавства з історіографією, архівознавством, книгознавством, документознавством, бібліотекознавством, бібліографознавством, археографією, музеєзнавством та етнографією.

Група спеціальних історичних дисциплін, що вивначають окремі види джерел і розробляють методи їх вивчення. Палеографія, дипломатика, історична хронологія, історична метрологія, сфрагістика, геральдика, епіграфіка, нумізмати́ка, генеалогія як компоненти джерелознавства.

Тема 2. Методологія та методика джерелознавства (2 год.)

Методологія джерелознавства як синтез загальної методології, методології історичної науки, загальних принципів та методів дослідження джерел.

Специфіка використання основних методологічних принципів наукового пізнання в історичному джерелознавстві. Принцип історизму в процесі пошуку, виявлення та аналізу джерел, їх до джерельної субстанції, генетичних зв'язків. Структурні та трансформаційні зв'язки джерел, їх вивчення в контексті конкретно-історичним досвідом. Принцип наукової об'єктивності аналізу джерела. Репрезентативність джерел та їх сукупностей. Поняття оптимального обсягу джерельної інформації. Неприпустимість спотворення тексту, викривлення змісту джерел, навмисного їх замовчування або підміни. Принцип всебічності залучення джерельної інформації. Неупередженість науковця на всіх етапах роботи з джерелами.

Співвідношення принципів роботи з джерелами і джерелознавчих методів.

Поняття методики історичного джерелознавства як сукупності методів і прийомів роботи з історичними джерелами. Співвідношення методики та методології джерелознавства. Зміст і структура методів історичного джерелознавства. Загальнонаукові методи: аналітичний, синтетичний, логічний, ретроспективний, математичний, ілюстративний. Історичні методи: історико-порівняльний, хронологічний, синхроністичний, діахронний, типологічний та ін. Джерелознавчі методи: критичний, евристичний, метрологічний, археографічний, іконографічний, палеографічний та ін. Головні етапи роботи з історичними джерелами: пошук, виявлення, відбір джерел, джерелознавча критика, використання джерельної інформації. Методика пошуку і виявлення історичних джерел. Джерелознавча евристика. Особливості пошуку опублікованих і неопублікованих джерел. Використання сучасних пошукових систем для виявлення джерел. Застосування методів історичної бібліографії. Джерелознавча термінологія.

Семінар 1. Методологічний семінар-практикум (2 год.)

Семінар 2. Центри джерелознавчих досліджень в Україні та світі (2 год.)

Змістовий модуль 2.

Типологія джерел історичного та біографічного дослідження

Тема 3. Загальна типологія джерел історичних досліджень. Джерела особового походження (2 год.)

Наукова класифікація джерел. Завдання класифікації, вироблення її принципів. Поняття класифікаційної ознаки. Виявлення ознак, які характеризують типові зовнішні або внутрішні особливості джерел. Поняття класифікаційної схеми. Застосування різних класифікаційних схем в історичних

дослідженнях. Загальні та спеціальні класифікаційні схеми. Типологічна класифікація історичних джерел. Застосування ознаки способу кодування інформації для виділення основних типів джерел.

Родова класифікація історичних джерел. Поділ певних типів джерел на роди за зовнішніми та внутрішніми ознаками. Видова класифікація історичних джерел. Поняття виду джерела. Застосування формально-змістовних ознак для виділення окремих видів джерел. Групування історичних джерел за ознаками: хронологічно-географічною; походженням; рівнем збереженості; способом зберігання; унікальністю / масовістю; оригінальністю; способом створення; за палеографічними ознаками тощо.

Класифікація писемних джерел за формою та змістом, за походженням. Документальні джерела особового походження (автобіографії, щоденники, спомини, мемуари та листування громадсько-політичних і культурних діячів). Персоніфікація джерел особового походження.

Сучасні типи джерел (цифрові документи, БД, інформаційно-аналітичні системи, соціальні та наукові мережі).

Тема 4. Лекція-дискусія.

«Мемуари як історичне та біографічне джерело» (2 год.)

Мемуаристика. Провідна жанрова ознака мемуаристики. Категорії мемуарів: об'єктні, мета і сенс яких лежить у відтворенні об'єкта авторської уваги (подій, ситуацій, людей); суб'єктні, в яких інтерес спрямовується на автора; спогади, що органічно поєднують в собі обидва підходи.

Жанрові форми сучасної мемуаристики: листи, щоденники, записні книжки, літературні портрети, нотатки, есе. Поширеними жанрами також є мемуарна проза – повісті, романи.

Обговорення сучасних тенденцій української мемуаристики. Активність відбиття у різних жанрах мемуаристики сучасної соціально-політичної ситуації та новітньої воєнної доби української історії.

Семінар 3. «Усна історія як джерело та метод біографічних досліджень» (2 год.)

Семінар 4. Семінар-практикум «Кіно-, фоно-, фотодокументи як джерела сучасних історичних та біографічних досліджень» (2 год.)

Змістовий модуль 3. Джерелознавча критика

Тема 5. Аналітична та синтетична критика джерел (2 год.)

Поняття джерелознавчої критики, її структура і завдання. Наукова критика історичних джерел як обов'язковий елемент історичного дослідження.

Критика аналітична і синтетична. Аналітична критика історичних джерел (формальна і текстуальна). Основні завдання аналітичної критики: встановлення часу та місця походження джерела, обставини його створення та функціонування, авторства. Атрибуція джерела, з'ясування його первісного змісту та вигляду. Текстологічне дослідження джерела. Тлумачення тексту джерела. Лінгвістичний аналіз як один з методів джерелознавчої герменевтики.

За допомогою формальної аналітичної критики встановлюються або перевіряються обставини виникнення документа, його справжність. Текстуальна аналітична критика досліджує текст джерела, його зміст, стиль, редагування, формуляр. Використання здобутих знань про джерело для встановлення його достовірності, повноти та об'єктивності наукової цінності.

Синтетична критика джерел. Поняття сукупності джерел з теми дослідження як об'єкту як синтетичної критики. Завдання синтетичної критики – зіставлення фактів, про які йдеться в досліджуваному джерелі, з подібними фактами з інших джерел. Встановлення об'єктивних зв'язків між джерелами в межах комплексу. Систематизація джерельної інформації.

Етапи джерелознавчої критики (ДК). Етап аналітичної ДК: виявлення джерел; їх попередній відбір; групування та класифікація; вибір методів та апрійомів вивчення; текстологічна критика (встановлення первинного тексту та доповнень до нього); з'ясування авторства, місця, часу, обставин та мети створення джерела; оцінка його автентичності, повноти та достовірності викладених у джерелі фактів. Джерелознавчий синтез як другий етап ДК. Джерелознавчий синтез вирішує завдання: виявлення зв'язків джерела з іншими джерелами; зіставлення джерел за ступеням їх достовірності і повноти; створення комплексу джерел, що дають змогу дослідити ті чи інші історичні події; встановлення всієї суми наявних наукових фактів, які стосуються теми дослідження; визначення фактів, яких бракує.

Семінар 5. Систематизація джерельної інформації: методика, практика, використання новітніх електронних технологій (2 год.).

Лабораторна робота 1. Робота з методикою збора свідчень Українського інституту національної пам'яті (2 год.).

Лабораторна робота 2. Джерелознавчий контекст-аналіз комплексних електронних біографічних ресурсів історичного характеру (2 год.).

Змістовий модуль 4.

Новітні джерела та ресурси біографічних досліджень

Тема 5. Сучасні тенденції біографічних досліджень та новітня джерельна база в умовах війни (2 год.)

Сучасні тенденції біографічних досліджень. Створення комплексних цифрових ресурсів біографічної інформації. Персоніфіковані та колективні біографічні дослідження. Біобібліографічна діяльність наукових осередків та бібліотек України. Підготовка та випуск друкованої біобібліографічної продукції, присвяченої відомим діячам минулого та сучасності: тематичних й регіональних біографічних словників та довідників, покажчиків, монографічних досліджень, збірників наукових праць, матеріалів конференцій, краєзнавчих публікацій тощо.

Розвиток електронних ресурсів біобібліографічної інформації на прикладі діяльності Українського національного біографічного архіву.

Новітня джерельна база свідчень російсько-української війни. Щоденники війни. Інтерв'ю, спогади, фото-, відеодокументи періоду війни. Проєкти Українського інституту національної пам'яті.

Семінар 6. Український інститут національної пам'яті: діяльність, проєкти. Проєкт «Діалоги про війну» (2 год.).

Лабораторна робота 3. Ресурси ютуб, facebook та інших соціальних (професійних) мереж як новий тип історичного джерела (2 год.).

Лабораторна робота 4. Джерелознавчий контекст-аналіз сучасних електронних біографічних проєктів (2 год.).

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2	1	1	1	1
Відвідування лабораторного заняття	1					2	2	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20	1	10	1	10
Робота на лабораторному занятті	10					2	20	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	3	15	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
<i>Разом</i>			64		64		69		69
Максимальна кількість балів	266								
Екзамен	40								
<p>Розрахунок коефіцієнта $266:60 = 4,4$ Студент набрав 250 балів: $4,4 = 57$ балів, максимальна оцінка за екзамен 40 балів.</p>									

6.2.Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль 1.

Джерелознавство як спеціальна галузь історичної науки – 15 год.

Створити схему міждисциплінарних зв'язків джерелознавства у колі спеціальних історичних дисциплін, додати коментарі – 5 год., 5 балів.

На підставі аналізу 2-3 авторефератів дисертаційних досліджень останніх років представити практику застосування методів історичного джерелознавства – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати 2 публікації (2020-2024), в яких представлено здобутки, нові методики, результати досліджень у галузі історичного джерелознавства – 5 год., 5 балів.

Змістовий модуль 2.

Типологія джерел історичного та біографічного дослідження – 15 год.

Обрати одну з жанрових форм сучасної мемуаристики (листи, щоденники, записні книжки, літературні портрети, нотатки, есе, повісті, романи), ознайомитися із публікацією в обраному жанрі, підготуватися до дискусії – 5 год., 5 балів.

Знайти приклади використання методу усної історії у публікаціях науковців, дисертаційних дослідженнях, проектній діяльності наукових установ – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати БД персональних біографічних ресурсів відкритого доступу на предмет залучення/використання у дослідженнях кіно-, фоно-, фотодокументів як історичного джерела, обрати ресурс для роботи на лабораторному занятті – 5 год., 5 балів.

Змістовий модуль 3. Джерелознавча критика – 10 год.

Ознайомитися із публікацією «Шологон Л. Особливості актуалізації джерел особового походження з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848-1914). Київські історичні студії. 2018». Визначити позицію авторки щодо застосування методів компаративістики та джерелознавчої критики у дослідженні джерел особового походження означеної тематики. Які саме особливості актуалізації джерел обгрунтовує дослідниця? – 5 год., 5 балів.

Проаналізувати використання біографічного методу, методу персоніфікації джерел, методик джерелознавчої критики для проведення біографічних досліджень на прикладі кандидатських дисертацій останніх років (2-3 приклади) – 5 год., 5 балів.

Змістовий модуль 4.
Новітні джерела та ресурси біографічних досліджень
– 10 год.

Ознайомитися із структурою та змістом, зробити коротку характеристику 2 біографічних проєктів, що розвиваються національними установами України. - 5 год., 5 балів.

На основі аналізу ресурсів ютуб, facebook та інших соціальних (професійних) мереж визначити типологію документів, які можуть використовуватися як документальні джерела, навести приклади із конкретними покликаннями на ресурси, 5-7 прикладів – 5 год., 5 балів.

Критерії оцінювання самостійної роботи:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;
- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
- 4) уміння наводити приклади з практики бібліотечної та архівної справи, інформаційної діяльності, ілюструвати теоретичні положення практичними прикладами;
- 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмовій роботі, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.
- 6) повнота відповіді на питання, якість і самостійність виконання завдання;
- 7) творчий підхід й ініціативність у виконанні завдання.

При оцінюванні самостійної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. Правильне виконання одного завдання оцінюється максимально у 5 балів.

6.3.Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється самостійно кожним студентом в письмовому вигляді.

Модульна контрольна робота проводиться після вивчення певного змістового модуля, включає 5 завдань, кожне з завдань оцінюється максимально у 5 балів. Модульні контрольні роботи можуть містити тестову частинну завдань. Кожна правильна відповідь на питання тесту оцінюється в 1 бал. Максимальна оцінка за модульну контрольну роботу – 25 балів.

Критерії оцінювання:

- 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються;
- 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу, який вивчається;

- 3) ознайомлення з базовою та додатковою рекомендованою літературою;
  - 4) уміння наводити приклади з практики бібліотечної, архівної та інформаційної справи, ілюструвати теоретичні положення практичними прикладами;
  - 5) уміння поєднати теорію з практикою при розгляді конкретних ситуацій, розв'язанні завдань;
  - 6) логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмовій роботі, уміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки;
  - 7) повнота відповіді на питання, якість і самостійність виконання завдання; творчий підхід й ініціативність у виконанні завдання.
- При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань. Правильне виконання всіх завдань оцінюється максимально у 25 балів.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю та виконання модульної контрольної роботи. Семестровий контроль включає бали за відвідування лекційних, семінарських і практичних занять, бали за поточну роботу студента на семінарських і лабораторних заняттях, виконання самостійної роботи, модульні контрольні роботи. Семестровий контроль знань студентів проводиться в 2 семестрі у формі екзамену і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу усіх модулів.

6.5. Орієнтований перелік питань для семестрового контролю

Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю у формі екзамену відповідає наведеному нище переліку питань.

Підсумковий контроль знань студентів проводиться у формі екзамену і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

Орієнтовний перелік питань до екзамену

1. Джерелознавство як комплексна наука про історичні джерела.
2. Теоретичні і практичні завдання джерелознавства.
3. Структура джерелознавства.
4. Зв'язок джерелознавства з підсистемами історичної науки та суміжними галузями. Загальна характеристика.
5. Характеристика зв'язків джерелознавства з історіографією.
6. Характеристика зв'язків джерелознавства з архівознавством та археографією.
7. Характеристика зв'язків джерелознавства з музеєзнавством.
8. Методологічна характеристика джерелознавства.
9. Загальнонаукові та історичні методи джерелознавчих досліджень.
10. Джерелознавчі методи досліджень.
11. Основні етапи роботи з історичними джерелами.

12. Методика пошуку і виявлення історичних джерел. Джерелознавча евристика.
13. Джерелознавча термінологія.
14. Типологічна класифікація історичних джерел.
15. Родова класифікація історичних джерел. Поділ певних типів джерел на роди за зовнішніми та внутрішніми ознаками.
16. Видова класифікація історичних джерел. Поняття виду джерела.
17. Документальні джерела особового походження.
18. Мемуаристика як історичне та біографічне джерело.
19. Жанрові форми сучасної мемуаристики.
20. Сучасні тенденції розвитку української мемуаристики.
21. Усна історія як джерело та метод біографічних досліджень.
22. Кіно-, фоно-, фотодокументи як джерела сучасних історичних та біографічних досліджень.
23. Поняття джерелознавчої критики, її структура і завдання.
24. Аналітична критика історичних джерел (формальна і текстуальна).
25. Синтетична критика джерел. Систематизація джерельної інформації.
26. Етапи джерелознавчої критики.
27. Сучасні тенденції історико-джерелознавчих досліджень новітньої доби.
Сучасні тенденції біографічних досліджень в Україні та світі.
28. Біобібліографічна діяльність наукових осередків та бібліотек України.
29. Розвиток електронних ресурсів біобібліографічної інформації.
30. Проектна і програмна діяльність наукових центрів у галузі джерелознавства.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Джерелознавство»

Разом: 120 год., лекції – 12 год., семінарські заняття – 12 год., лабораторні роботи – 8 год., самостійна робота – 50 год., модульна контрольна робота – 8 год.,
екзамен.

Тиждень	I	II	III	IV
Модулі	Змістовий модуль I		Змістовий модуль II	
Назва модуля	Джерелознавство в системі історичних наук		Методологічні аспекти джерелознавчих досліджень	
Кількість балів за модуль	64 б.		64 б.	
Лекції	відвідування – 2 б.		відвідування – 2 б.	
Теми лекцій	Джерелознавство в системі спеціальних історичних дисциплін	Методологія та методика джерелознавства	Загальна типологія джерел історичних досліджень. Джерела особового походження	<i>Лекція-дискусія.</i> «Мемуари як історичне та біографічне джерело»
Теми семінарських занять	Методологічний семінар-практикум 1+10 б.	Семінар 2 Центри джерелознавчих досліджень в Україні та світі 1+10 б.	Семінар 3 Усна історія як джерело та метод біографічних досліджень 1+10 б.	Семінар 4 Семінар-практикум «Кіно-, фоно-, фотодокументи як джерела сучасних історичних та біографічних досліджень» 1+10 б.
Самостійна робота	5x3=15 б.		5x3=15 б.	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 – 25 б.		Модульна контрольна робота 2 – 25 б.	

Тиждень	V	VI	VII
Модулі	Змістовий модуль III		Змістовий модуль IV
Назва модуля	Джерелознавча критика		Новітні джерела та ресурси біографічних досліджень
Кількість балів за модуль	69 б.		69 б.
Лекції	відвідування – 1 б.		відвідування – 1 б.
Теми лекцій	Аналітична та синтетична критика джерел		Сучасні тенденції біографічних досліджень та новітня джерельна база в умовах війни
Теми семінарських занять	Семінар 5 Систематизація джерельної інформації: методика, практика, використання новітніх електронних технологій 1+10 б.		Семінар 6 Український інститут національної пам'яті: діяльність, проекти. Проект «Діалоги про війну». 1+10 б.

Теми лабораторних занять	Л 1. Робота з методикою збора свідчень Українського інституту національної пам'яті. 1+10 б. Л 2. Джерелознавчий контекст-аналіз комплексних електронних біографічних ресурсів історичного характеру. 1+10 б.	Л 3. Ресурси ютуб, facebook та інших соціальних (професійних) мереж як новий тип історичного джерела. 1+10 б. Л 4. Джерелознавчий контекст-аналіз сучасних електронних біографічних ресурсів. 1+10 б.
Самостійна робота	5x2=10 б.	5x2=10 б.
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 3 – 25 б.	Модульна контрольна робота 4 – 25 б.
Підсумковий контроль		Екзамен

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Історичне джерелознавство: підручник / Я. С. Калакура, І. Н. Войцехівська, С. Ф. Павленко та ін. Київ : Либідь, 2002. 488 с.
2. Стефанюк Г.В. Джерелознавство і архівознавство: опорні конспекти лекцій, глосарій: навч.-метод. посібник для студентів денної і заочної форм навчання спеціальності 032 «Історія та археологія». Івано-Франківськ, 2019. 125 с.
3. Спеціальні історичні дисципліни : довідник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. Н. Войцехівська (кер. авт. кол.) [та ін.]. Київ : Либідь, 2008.

Додаткова

4. Брайчевська О.А., Ляшко С.М., Чишко В.С. Про традиції та джерелознавчу базу національної школи біографістики (кінець Х – початок ХХ ст.) // Українська біографістика. Зб. наук. праць. – К., 1996. – Вип. 1.
5. Вітчизняні ресурси біографічної та біобібліографічної інформації: проблеми формування й використання : [колект. монографія] / [В. І. Попик та ін.] ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2016.
6. Воскобойнікова-Гузева О. В. Біобібліографічна діяльність у стратегії розвитку провідних бібліотек України: аналіз ресурсів відкритого доступу / О. В. Воскобойнікова-Гузева // Українська біографістика. - 2012. - Вип. 9. - С. 197-214. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ubi_2012_9_10.
7. Історична біографіка в Україні: проблеми, завдання і перспективи розвитку досліджень, видавничої та інформаційної роботи : колективна монографія / НАН України, Нац. біб-ка України ім. В. І. Вернадського; редкол. : В. І. Попик (голов. ред.) [та ін.]. – Київ, 2019. – 364 с.
Калакура Я. Джерелознавство в дослідницькій діяльності Українського історичного товариства. Український історик. Нью-Йорк, Торонто, Київ, Львів, Мюнхен. 1995. №1-4. С. 53-56.
8. Критика історичних джерел. - Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0_%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB
9. Любовець Н.І. Мемуари як складник електронних ресурсів національних бібліотек України: досвід та перспективи // Бібліотечний вісник. – Київ, 2023. – № 1. – С. 3-14.
10. Любовець Н.І. Новітня історіографія вітчизняної мемуаристики: до проблеми термінології та класифікації // Українська біографістика. – Київ, 2016. – Вип. 13 – С.28-50.
11. Любовець Н.І. Сучасні трансформації мемуарного простору: загальний та локальний виміри // Українська біографістика. – Київ, 2020. – Вип. 20. – С. 172-189.

12. Мемуари. - Режим доступу:
<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BC%D1%83%D0%B0%D1%80%D0%B8>
13. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: розвиток національної бібліографії, біографічних досліджень та науково-бібліографічної діяльності (2000–2019) : колективна монографія / В. І. Попик, І. Д. Войченко, Т. В. Добко, С. С. Кіраль, Т. В. Котлярова, Н. І. Любовець, Л. С. Новосолова, В. Ю. Омельчук, Д. В. Устиновський, О. М. Яценко ; відп. ред. В. І. Попик. – Київ: НБУВ, 2019. – 252 с.
14. Пастушенко О. В. Персональні сторінки вчених в Інтернет і система оцінки наукових шкіл в книгознавстві, бібліотекознавстві, бібліографознавстві / О. В. Пастушенко // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. – 2015. – № 1. – С. 4–11.
15. Попик В. І. Біографіка як феномен науки і культури // Українська біографістика. – Київ, 2020. – Вип. 19. – С. 15-32.
16. Українська біографіка ХХІ століття: мозаїка контекстів і форм : колективна монографія / В. І. Попик, Г. А. Александрова, Л. І. Буряк, О. В. Бугаєва, Ю. В. Вернік, Н. І. Любовець, Н. П. Марченко, О. В. Плющик, І. І. Стамбол, В. В. Томозов ; відп. ред. В. І. Попик. – Київ, 2021. – 400 с.
17. Шологон Л. Особливості актуалізації джерел особового походження з історії національно-культурного руху українців Галичини (1848-1914). – Київські історичні студії. – 2018. – №2(7). – С. 104-110.

Інформаційні ресурси Інтернет

1. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.mon.gov.ua/> – сайт Міністерства освіти і науки України
4. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – сайт Державного комітету статистики України
5. <http://www.ukrbook.net/> – Книжкова палата України імені Івана Федорова
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського
7. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/info_lib.html – Віртуальна бібліографічна довідка Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського
8. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого
9. <https://uinp.gov.ua/> - Український інститут національної пам'яті
10. <http://archeos.org.ua/> - Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України
11. <http://biography.nbuv.gov.ua/index.php/component/users/?view=registration&Itemid=102> – Українській національний біографічний архів